

ปัจจัยด้านคุณภาพของระบบสารสนเทศที่ส่งผลต่อการบริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 2

The Quality of Information Systems Factors Affecting School Administration
under Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 2

ปาริฉัตร ทูลกิจใจ¹, วีรพันธุ์ ศิริฤทธิ์², จินตนา จันทร์เจริญ³

Parichat Toonkidjai, Weeraphan Siririth, Jintana Chanjarain

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยด้านคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 2 2) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 2 3) เพื่อศึกษาปัจจัยด้านคุณภาพของระบบสารสนเทศที่ส่งผลต่อการบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดเชียงรายเขต 2 จำนวน 265 คน กลุ่มตัวอย่าง 198 คน โดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน และผู้ปฏิบัติงานด้านระบบสารสนเทศ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านคุณภาพของระบบสารสนเทศ และแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเชียงรายเขต 2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน และการวิเคราะห์เนื้อหาโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

ผลการวิจัย พบว่า

1. ปัจจัยด้านคุณภาพของระบบสารสนเทศของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย เขต 2 โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก
2. สภาพการบริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 2 โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก
3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านคุณภาพของระบบสารสนเทศกับการบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความสัมพันธ์กันในระดับมาก
4. ปัจจัยด้านคุณภาพของระบบสารสนเทศที่ส่งผลต่อการบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 2 คือ ด้านการจัดระบบสารสนเทศ ด้านการนำไปใช้ในการบริหารและวางแผน และด้านเนื้อหาและคุณภาพของสารสนเทศ $Y_{tot} = 1.004 + 0.340 (X_4) + 0.285 (X_5) + 0.161 (X_1)$

คำสำคัญ : คุณภาพของระบบสารสนเทศ/ ผู้บริหารโรงเรียน

¹ นักศึกษาระดับมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเชียงราย

² ดร., ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเชียงราย

³ ดร., กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเชียงราย

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the quality of information systems factors at the primary schools under Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 2 2) to study the state of primary administration under Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 2 3) to study the effect of information systems factors toward the school administration under Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 2. The population and samples used in this research were schools under Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 2, with 265 people, Samples with 198 people by Multi-stage random Sampling as informants consisting of school directors, school deputy directors, and information system operators. The instrument was the questionnaire on the quality of information system factors and questionnaire on the state of primary administration under Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 2. The statistics used in data analysis include Percentage (%), Mean ($\bar{x}$), Standard Deviation (S.D.), Stepwise Multiple Regression Analysis, were used, and content analysis through ready made programs.

Research results:

1. As of the quality factors of information system of the school under Chiang Rai Primary Educational Service Area office 2, in overall and each dimension were at the high level.
2. As of the School administration condition under Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 2, the overall and each dimension were at the high level.
3. The relationship between quality factors of information system and the school Administration under Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 2 is positively statistically significant ($p < 0.05$) at the high level.
4. The quality of information system factors Affecting school administration under Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 2 were including Management information System, its use in the management and Planning, the content and quality of information. $Y_{tot} = 1.004 + 0.340 (X_4) + 0.285 (X_5) + 0.161 (X_1)$

Key words: Quality of Information Systems/ School Administrator

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กระแสความเจริญและการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการสื่อสาร มีอิทธิพลและส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของประชาชนในสังคม ต่อระบบการบริหารและการจัดการของประเทศโดยรวมสังคมในยุคปัจจุบันจะเห็นได้ว่าชีวิตในการทำงานหรือแม้แต่การศึกษาเล่าเรียนจะมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมากขึ้นมีการใช้ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่เปลี่ยนไปมีการสื่อสารผ่านคอมพิวเตอร์มากยิ่งขึ้น การบริหารและการจัดการศึกษาของประเทศจึงจำเป็นต้องปรับตัวและก้าวให้ทันต่อความเจริญและการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ ด้วยการจัดวางระบบ และ

พัฒนารูปแบบสารสนเทศที่ทันสมัย รวดเร็วต่อการนำไปใช้ และมีความแม่นยำเพื่อการตัดสินใจทางการบริหารของผู้บริหาร ระบบสารสนเทศเป็นการรวบรวมคน เครื่องคอมพิวเตอร์ ความคิดและกิจกรรมต่างๆเพื่อประมวลผลข้อมูลให้ออกเป็นสารสนเทศที่ต้องใช้ในองค์กรในทุกระดับของการบริหารจัดการภายในองค์กร ระบบสารสนเทศเป็นปัจจัยสำคัญทางการบริหารและการจัดการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการบริหาร การศึกษารูปแบบใหม่ที่มีการกระจายอำนาจ ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารทรัพยากรบุคคล และบริหารทั่วไป รวมทั้งการส่งเสริมและประสานงานด้าน ศาสนา และวัฒนธรรมโดยตรง จำเป็นต้องมีการจัดทำ

เป็นสารสนเทศที่ทันสมัย รวดเร็วต่อการนำไปใช้และมีความแม่นยำ รวมทั้งต้องมีการจัดระบบอย่างดีจะส่งผลให้การบริหาร และการจัดการมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลและสามารถให้การศึกษเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

การบริหารงานที่มีประสิทธิภาพเป็นปัจจัยหนึ่งในการส่งเสริมและพัฒนาหน่วยงานสามารถสร้างระบบการดำเนินการที่เอื้อให้หน่วยงานนั้นๆ บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ได้อย่างดีเยี่ยม การพัฒนาระบบการดำเนินงานนั้นจำเป็นต้องมีการทบทวนและปรับเปลี่ยนแผนการดำเนินงานเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่หน่วยงาน และการพัฒนาเทคโนโลยีต่างๆ ก็มีความเจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเข้ามามีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานและการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่างๆ ซึ่งในปัจจุบันมีหน่วยงานที่นำเครื่องมือและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ เข้ามาใช้เป็นส่วนหนึ่งในการบริหารงานและปฏิบัติงานมากขึ้น อาทิ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานทะเบียนราษฎร และหน่วยงานทางการศึกษา (พัชรินทร์ สนธิวนิช, 2549)

ผู้บริหารที่ดีมีความสามารถในการบริหารงานจะต้องมีทักษะในการเป็นผู้นำ การบริหารงานจึงจะประสบผลสำเร็จด้วยดี ความสำเร็จของผู้บริหารสถานศึกษาสามารถพิจารณาได้จากประสิทธิผลของการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนนั้น ๆ องค์ประกอบของความสำเร็จในการบริหารงานของผู้บริหาร ได้แก่ ทักษะการบริหารซึ่งเกิดจากการนำความรู้ ความชำนาญมาดำเนินการจนเกิดประสิทธิผล ดังแนวคิดของแคทซ์ (Katz) โดยได้ศึกษาและวิเคราะห์คุณลักษณะของผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จนั้นขึ้นอยู่กับทักษะพื้นฐานของผู้บริหารส่วนแนวคิดของเดรกและโรว์ (Drake and Roe) แสดงทัศนะเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารว่าทักษะที่จำเป็นในการบริหารสถานศึกษาควรมี 5 ด้านคือ 1) ทักษะด้านความรู้ ความคิด 2) ทักษะด้านเทคนิค 3) ทักษะด้านการศึกษาและการสอน 4) ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ 5) ทักษะด้านมโนภาพ และถ้าการบริหารเกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นเท่าใด ในการจัดการข้อมูล

สารสนเทศต่าง ๆ ของโรงเรียนย่อมดีไปด้วย เนื่องจากในสถานศึกษามีข้อมูลต่าง ๆ ที่ต้องจัดเก็บเป็นจำนวนมาก เช่น ข้อมูลด้านผู้เรียน ข้อมูลด้านบุคลากร ข้อมูลด้านสื่อ อาคารสถานที่ วัสดุครุภัณฑ์ ซึ่งผู้บริหารต้องใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้เป็นสารสนเทศเนื่องจากสะดวกในการนำข้อมูลออกมาใช้ได้อย่างสะดวกและรวดเร็วทันต่อการตัดสินใจในการบริหารงาน (Drake and Roe, 1986)

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 2 ได้นำเอาระบบสารสนเทศมาใช้ในการจัดการระบบต่าง ๆ ของสถานศึกษาแต่ได้ประสบปัญหาอุปสรรคหลายอย่างเช่น ขาดบุคลากรที่มีประสบการณ์ตรงในการจัดการระบบสารสนเทศ ขาดงบประมาณสนับสนุนด้านระบบสารสนเทศ ผู้บริหารขาดความรู้ความชำนาญในการวางแผนระบบสารสนเทศ การนำระบบสารสนเทศไปใช้งานไม่ถูกต้อง รวมทั้งการศึกษาวิจัยต่าง ๆ ก็ยังพบว่าระบบสารสนเทศที่นำไปใช้ในโรงเรียนประสบปัญหาต่าง ๆ มากมายเนื่องจากยังขาดปัจจัยหลายประการ ทั้งด้านทรัพยากร กระบวนการจัดการสารสนเทศ ระบบฐานข้อมูล ขาดแคลนบุคลากรในการจัดเก็บฐานข้อมูล ขาดการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลและสารสนเทศ สิ่งอำนวยความสะดวกและอุปกรณ์ รวมทั้งขาดแคลนงบประมาณ อันจะส่งผลถึงการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาเนื่องจากในยุคปัจจุบันผู้บริหารจำเป็นต้องมีข้อมูลสารสนเทศในการวางแผนและบริหารจัดการสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้ทราบว่าการดำเนินงานข้อมูลสารสนเทศยังพบปัญหาและอุปสรรคในหลายด้าน ๆ ทำให้การบริหารของผู้บริหารไม่สามารถทำได้อย่างเต็มที่ ผู้วิจัยจึงได้มีการศึกษาปัจจัยด้านคุณภาพของระบบสารสนเทศที่ส่งผลต่อการบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 2

2. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารของโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงรายเขต 2

3. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านคุณภาพของระบบสารสนเทศที่ส่งผลต่อการบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 2

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

1. ปัจจัยของระบบสารสนเทศ ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการจัดระบบสารสนเทศ 2) ด้านการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศ 3) ด้านพัฒนาระบบสารสนเทศ 4) ด้านการนำไปใช้ในการบริหารและวางแผน 5) ด้านเนื้อหาและคุณภาพของสารสนเทศ

2. คุณภาพการบริหาร ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ลักษณะขององค์กร 2) ลักษณะของสภาพแวดล้อม 3) ลักษณะของบุคลากร 4) นโยบายการบริหารและการปฏิบัติงาน

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน และผู้ปฏิบัติงานด้านระบบสารสนเทศของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงรายเขต 2 ในปีการศึกษา 2555 จำนวน 265 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิจัย คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน และผู้ปฏิบัติงานด้านระบบสารสนเทศของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 2 จำนวน 198 คนโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น ปัจจัยด้านคุณภาพของระบบสารสนเทศ ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดระบบสารสนเทศ ด้านการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศ ด้านพัฒนาระบบสารสนเทศ ด้านการนำไปใช้ในการบริหารและวางแผน ด้านเนื้อหาและคุณภาพของสารสนเทศ

ตัวแปรตาม การบริหารโรงเรียน ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ลักษณะขององค์กร ลักษณะของ

สภาพแวดล้อม ลักษณะของบุคลากร และนโยบายการบริหารและการปฏิบัติงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนและผู้ปฏิบัติงานด้านระบบสารสนเทศของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 2 ปีการศึกษา 2555 รวม 265 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิจัยคือ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนและผู้ปฏิบัติงานด้านระบบสารสนเทศของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 2 จำนวน 198 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านคุณภาพของระบบสารสนเทศและแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดเชียงรายเขต 2 แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านคุณภาพของระบบสารสนเทศเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตอนที่ 3 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ข้อคำถามในแบบสอบถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of item objective: IOC) ตั้งแต่ 0.60 – 1.00 มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.98 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยมีการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้ 1) ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเชียงราย ในการทำหนังสือและแนะนำตัวผู้วิจัยถึงผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้อำนวยการโรงเรียนและผู้ปฏิบัติงานด้านระบบสารสนเทศของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามโดยผู้วิจัยส่งแบบสอบถามด้วยตนเอง จำนวน 198 ฉบับพร้อมได้กำหนดวันส่งคืน 2) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามจากโรงเรียนที่เป็นประชากรและกลุ่มตัวอย่างโดยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ 3) รวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมด จำนวน 198 ฉบับ มา

ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ภาพรวมของสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) วิเคราะห์หาปัจจัยด้านคุณภาพของระบบสารสนเทศกับสภาพการบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 2 วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ตามเกณฑ์มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของบุญชม ศรีสะอาด (2545) ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านคุณภาพของระบบสารสนเทศกับสภาพการบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 2 โดยการวิเคราะห์ การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

1. สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี เป็นตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 10 ปีขึ้นไป วุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท เขตการศึกษาเชียงรายเขต 2 โรงเรียนขนาดเล็ก และเคยผ่านการอบรมทางด้านสารสนเทศ

2. ปัจจัยด้านคุณภาพของระบบสารสนเทศของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านของปัจจัยด้านคุณภาพของระบบสารสนเทศ พบว่าแต่ละด้านอยู่ในระดับมากทั้ง 5 ด้าน เมื่อเรียงลำดับจากมากไปน้อย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านเนื้อหาและคุณภาพของสารสนเทศ ($\bar{x}$ = 4.09, S.D. = 0.38) รองลงมาคือ ด้านการนำไปใช้ในการบริหารและวางแผน ($\bar{x}$ = 4.07, S.D. = 0.42) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศ ($\bar{x}$ = 4.03, S.D. = 0.43)

3. สภาพการบริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านของสภาพการบริหารโรงเรียนพบว่าแต่ละด้านอยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน เมื่อเรียงลำดับจากมากไปน้อย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด

คือ ด้านนโยบายการบริหารและการปฏิบัติงาน ($\bar{x}$ = 4.25, S.D. = 0.39) รองลงมาคือด้านลักษณะของสภาพแวดล้อม ($\bar{x}$ = 4.19, S.D. = 0.38) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านลักษณะองค์กร ($\bar{x}$ = 4.17, S.D. = 0.43)

4. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านคุณภาพของระบบสารสนเทศกับการบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 2 โดยภาพรวมปัจจัยด้านคุณภาพของระบบสารสนเทศมีความสัมพันธ์กับการบริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูงเมื่อแยกพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านคุณภาพของระบบสารสนเทศเป็นรายด้านกับการบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 2 ในภาพรวมพบว่า มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูงทั้ง 5 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ผลการศึกษาปัจจัยด้านคุณภาพของระบบสารสนเทศโดยภาพรวมส่งผลต่อการบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 2 โดยปัจจัยด้านคุณภาพของระบบสารสนเทศด้านการนำไปใช้ในการบริหารและการวางแผน ด้านการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศ ด้านเนื้อหาและคุณภาพของสารสนเทศส่งผลต่อการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาด้านลักษณะองค์กร

$$Y_1 = 0.509 + 0.481(X_4) + 0.192(X_2) + 0.228(X_5)$$

ปัจจัยด้านคุณภาพของระบบสารสนเทศด้านเนื้อหาและคุณภาพของสารสนเทศ ด้านการนำไปใช้ในการบริหารและการวางแผน ด้านการจัดระบบสารสนเทศส่งผลต่อการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาด้านลักษณะของสภาพแวดล้อม

$$Y_2 = 1.007 + 0.438(X_5) + 0.202(X_4) + 0.143(X_1)$$

ปัจจัยด้านคุณภาพของระบบสารสนเทศด้านการนำไปใช้ในการบริหารและการวางแผน ด้านการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศส่งผลต่อการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา ด้านลักษณะของบุคลากร

$$Y_3 = 1.005 + 0.370(X_4) + 0.292(X_2)$$

ปัจจัยด้านการนำไปใช้ในการบริหารและวางแผน ด้านการจัดระบบสารสนเทศ ด้านเนื้อหาและคุณภาพของสารสนเทศ ส่งผลต่อการบริหารโรงเรียน ประถมศึกษาด้านนโยบายการบริหารและการปฏิบัติงาน

$$Y_4 = 1.200 + 0.343(X_4) + 0.178(X_1) + 0.230(X_5)$$

อภิปรายผล

1. ปัจจัยด้านคุณภาพของระบบสารสนเทศของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย เขต 2 โดยภาพรวมพบว่า ปัจจัยด้านคุณภาพของระบบสารสนเทศ อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทั้ง 5 ด้านอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านเนื้อหาและคุณภาพของสารสนเทศ รองลงมาคือด้านการนำไปใช้ในการบริหารและวางแผน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศที่เป็นเช่นนี้เป็นเพราะ ข้อมูล สารสนเทศกลายเป็นสิ่งสำคัญที่สุดที่จะช่วยให้องค์กรสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะนอกจากจะใช้ข้อมูล สารสนเทศในการวางแผนควบคุมการทำงานและประกอบการตัดสินใจเพื่อให้เกิดความถูกต้องแล้วยังนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางแนวความคิดและสร้างทางเลือกใหม่ๆ อีกด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาพเศรษฐกิจและสังคมปัจจุบันที่มีการแข่งขันกันอย่างเห็นได้ชัด การมีระบบสารสนเทศที่ดีจะช่วยให้เกิดความได้เปรียบในการแข่งขันกันดังนั้นในทุกหน่วยงานหรือองค์กรจึงจำเป็นต้องสร้างจัดและพัฒนาระบบสารสนเทศขึ้นซึ่งระบบสารสนเทศที่มีคุณภาพจะต้องมีความเที่ยงตรงเรียกใช้ได้สะดวก รวดเร็ว และต้องเป็นระบบสารสนเทศที่มีความเป็นปัจจุบันทันสมัยรวบรวมได้จากการปฏิบัติภายในหน่วยงานหรือองค์กรรวมถึงแหล่งข้อมูลภายนอกที่เกี่ยวข้อง อย่างไรก็ตามระบบสารสนเทศที่ดีนั้นมิได้ขึ้นอยู่กับปริมาณแต่ขึ้นอยู่กับคุณภาพของข้อมูล สารสนเทศและต่อความต้องการของผู้ใช้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรุณา แก้วสว่าง (2548) พบว่า มีการดำเนินการในด้านการจัดทำรายการข้อมูลที่ต้องการใช้ มีระบบและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล มีการตรวจสอบความชัดเจนของการเขียนข้อมูล มีการเลือกใช้เทคนิค

วิธีการในการวิเคราะห์และประมวลผล มีการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ช่วยในการเก็บรักษาข้อมูล มีการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศไปใช้ในการจัดทำแผนและการบริหารงาน และมีการพัฒนาและจัดหาสื่ออุปกรณ์ต่อเนื่องอย่างเป็นระบบ และสอดคล้องกับงานวิจัย ปิยรัตน์ วงศ์เต็ง (2551) ได้ศึกษาการดำเนินงานระบบสารสนเทศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 พบว่า ได้มีการจัดทำระบบสารสนเทศเกือบทุกงานที่เกี่ยวข้องกับการเก็บรวบรวมข้อมูล การตรวจสอบข้อมูล การประมวลผลข้อมูล การคลังข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการนำข้อมูลไปใช้ ซึ่งการจัดทำระบบสารสนเทศของสถานศึกษาต้องมีการแต่งตั้งคณะกรรมการในการดำเนินการด้านระบบสารสนเทศ ปฏิบัติตามขั้นตอนเพื่อให้ได้สารสนเทศที่มีคุณภาพ

2. สภาพการบริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย เขต 2 โดยภาพรวมพบว่าสภาพการบริหารโรงเรียน อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทั้ง 4 ด้านอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านนโยบายการบริหารและการปฏิบัติงาน รองลงมาคือด้านลักษณะของสภาพแวดล้อม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านลักษณะขององค์กร ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าการบริหารงานของหน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ ไม่ว่าระดับใดผู้บริหารมีความจำเป็นจะต้องวางแผนการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่หน่วยงาน นอกจากนั้นยังมีหน้าที่ในการควบคุมงานและตัดสินใจสั่งการเพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายของหน่วยงานหรือองค์กรในการบริหารงานนั้น นอกจากจะใช้ทรัพยากรหรือปัจจัยพื้นฐานในการบริหารอันได้แก่ คน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการที่ดีแล้วในปัจจุบันข้อมูลสารสนเทศก็เป็นสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งสำหรับผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานหรือองค์กรนั้น ๆ ทั้งนี้เพราะข้อมูลสารสนเทศจะเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงภาพการทำงานและผลของการปฏิบัติงานว่าเป็นอย่างไร เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนการปฏิบัติงานครั้งต่อไป ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์เป้าหมายและภารกิจของหน่วยงานหรือองค์กรที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเจมนิจ ปรีเปรม (2554) ได้ศึกษาสมรรถนะ

ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศกับการบริหารระบบสารสนเทศของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 พบว่าสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศกับการบริหารระบบสารสนเทศของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก ทั้ง 3 ด้านโดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านสมรรถนะ ด้านเจตคติ ด้านสมรรถนะด้านความรู้และด้านสมรรถนะด้านทักษะ และสอดคล้องกับงานวิจัยของอนุวัฒน์ ปาพรม (2555) ได้ศึกษาสมรรถนะทางด้านการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 1 ผลการสรุปได้ว่า 1) สมรรถนะของผู้บริหารที่มีต่อการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละสมรรถนะพบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สมรรถนะด้านการใช้และการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศ รองลงมา คือสมรรถนะด้านการส่งเสริมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และสมรรถนะด้านการประเมินปรับปรุงการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศ 2) ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะด้านการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 1 จำแนกตามอายุ วุฒิ ประสบการณ์บริหาร พบว่า ทุกด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านคุณภาพของระบบสารสนเทศกับการบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย เขต 2 โดยภาพรวมปัจจัยด้านคุณภาพของระบบสารสนเทศมีความสัมพันธ์กับการบริหารโรงเรียนโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูง เมื่อแยกพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านคุณภาพของระบบสารสนเทศเป็นรายด้านกับการบริหารโรงเรียนสังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย ในภาพรวม พบว่า มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูงทั้ง 5 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของศิริวรรณ ผ่องภิรมย์ (2546) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า ปัจจัยการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาอยู่ในระดับมาก ทั้งโดยภาพรวมและแยกพิจารณาในแต่ละด้าน คุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษาอยู่ในระดับมากทั้งโดยภาพรวมและแยกพิจารณาในแต่ละด้าน ปัจจัยการบริหารโดยภาพรวมไม่ส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษาโดยรวม แต่ส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศด้านการนำไปใช้ในการบริหารและวางแผนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารควรมีการจัดหาบุคคลที่มีความรู้ความชำนาญเข้ามาทำหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศโดยตรง

1.2 ผู้บริหารโรงเรียนควรมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบสารสนเทศให้มีความทันสมัยอยู่ตลอดเวลา

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารปัจจัยอื่นกับคุณภาพของระบบสารสนเทศในงานบริหารแต่ละด้านของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เช่น การบริหารวิชาการ บริหารงบประมาณ บริหารงานบุคคลและด้านบริหารงานทั่วไป

2.2 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริหารงานของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

เอกสารอ้างอิง

- เจมินิจ ปรีเปรม. (2554). สมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศกับการบริหารระบบสารสนเทศของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1. วิทยานิพนธ์ การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2537). การวิจัยเบื้องต้นการพัฒนการสอน. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปิยรัตน์ วงศ์เต็ง. (2551). การดำเนินงานระบบสารสนเทศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 1. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหาร การศึกษบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พัชรินทร์ สนธินิช. (2549). การศึกษาปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อ การบริหารงานตามทัศนะของบุคลากรมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. วิทยานิพนธ์ การศึกษาศาสตร มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศิริวรรณ ผ่องภิรมย์. (2546). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการ บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อนุวัฒน์ ปาพรม. (2555). สมรรถนะทางด้านการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การศึกษาศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยนครสวรรค์.
- อรอุมา แก้วสว่าง. (2548). การจัดการระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 2. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- Drake, Thelbert L. and Willieum H. Roe. (1986). *The Principleship*. 3 rd ed. New York : Macmillan.